

2014RGW85

Risico's gewaardeerd

Naar een transparant en adaptief risicobeleid

Rli - juni 2014

De discussie over een nieuw risicobeleid is niet nieuw. Dit briefadvies ligt in het verlengde van een reeks doorwrochte en vernieuwende adviezen over risicobeleid. Het sluit aan bij een veranderende praktijk. Nu is het moment om wat impliciet al gaande is, expliciet in beleid om te zetten.

De Rli denkt aan een afwegingskader waarin de numerieke risiconormen minder bepalend zijn voor de besluitvorming. En waarin morele vragen over rechtvaardige verdeling van lusten en lasten en zorgen van omwonenden over onzekerheden op een transparante wijze worden betrokken bij de besluitvorming. Risico's zijn zelden zeker, en een wetenschappelijke benadering kan de onzekerheden tot op zekere hoogte kenbaar maken. Toch hebben mensen een verwachting of een geloof over wat die onzekerheid zal brengen. Hierin ligt de basis voor verschillende opvattingen over risico's in het maatschappelijk debat. Om recht te doen aan verschillende verwachtingen en opvattingen moet het risicobeleid zowel adaptief als transparant zijn.

De Rli buigt zich in dit briefadvies ook over de vraag waarom voortschrijdend inzicht niet in beleid tot uitdrukking kwam. Het advies presenteert een aantal elementen voor een transitieprogramma. Deze elementen kunnen leidend zijn bij de eerste stappen tot een nieuw afwegingskader. Als eerste stap voor de implementatie van dit advies denkt de Rli aan beleidsdossiers zoals het Deltaprogramma en het Basisnet.

Gerard Koudenburg photography / Nationale Beeldbank

Agendapunten voor nieuw risicobeleid

In dit briefadvies agendeert de Rli de volgende kerngedachten:

Zorg voor een meer consistent risicobeleid door te differentiëren naar soorten risico's en door risico's te beschouwen vanuit een brede karakterisering

Een karakterisering van risico's op basis van kans maal effect is te beperkt, beschrijf de kansen en effecten afzonderlijk. Onderscheid de risico's in de hoofdgroepen personen, het milieu en de economie en samenleving. Differentiëren van het beleid naar hoofdgroepen en verschillende risicokarakteristieken maakt het beleid consistent. Volledige consistentie is onbereikbaar.

2. Betrek burgers op een andere manier en in alle fasen van de besluitvorming over de omgang met risico's

Betrokken burgers zijn een bron van informatie over de waarden die bij risico's in het geding zijn. Bovendien levert contact met burgers informatie op over hoe kansrijk de beleidsvoorstellen zijn.

Verken de mogelijkheden voor eerlijker verdeling van de lusten en lasten van risicovolle activiteiten en voor een meer expliciete afweging van de te verwachte baten en mogelijke risico's

De verwachte baten en de verdeling van lusten en lasten zijn belangrijke factoren in de waardering en acceptatie van risico's door betrokkenen. Deze factoren kunnen in voorkomende gevallen zwaarder wegen dan het strikt hanteren van een generieke risiconorm, zoals een maximaal risico van 10-6 per jaar.

Onderscheid 'voorzorg' en 'al doende leert men' door helder taalgebruik

De keuze tussen deze benaderingen is immers politiek. In het huidige beleid en debat wordt het begrip 'voorzorg' op verschillende manieren toegepast. Enerzijds als het afzien van activiteiten waarvan de risico's (vooralsnog) onbekend of onzeker zijn: 'nog even wachten met introductie'. Anderzijds als het instemmen met bepaalde activiteiten onder specifieke voorwaarden die leiden tot vermindering van de onzekerheid over de risico's: 'al doende leert men'. Dit onderscheid moet expliciet gemaakt worden. Alleen dan kunnen de politieke beslissingen rondom onzekere risico's naar waarde geschat worden.

Prikkel tot innovatie

Het risicobeleid moet prikkelen om ook in bestaande vergunde situaties de risico's verder te reduceren. Bijvoorbeeld wanneer nieuwe technieken dit mogelijk maken of nieuwe inzichten of ruimtegebruik hiertoe aanleiding geven. Voorbeelden van prikkels zijn dynamische vergunningen, gefaseerde doelstellingen of financiële prikkels.

Publicatiedatum

Het advies 'Risico's gewaardeerd' is op 26 juni 2014 aangeboden aan de minister en staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, mevrouw Schultz van Haegen en mevrouw Mansveld samen met het advies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR): ['Consistent maatwerk - handreikingen voor dossieroverstijgend risico- en veiligheidsbeleid'](#).

[Download het volledige advies 'Risico's gewaardeerd' \(pdf, 557Kb\)](#)
[Reageer](#)

Advies

[Inleiding](#)
[Risico's gewaardeerd](#)
Downloads
[Advies \(pdf, 557Kb\)](#)

Gerelateerde adviezen

[Veiligheid bij Brzo-bedrijven, verantwoordelijkheid en daadkracht](#)